

The logo for the political party SGP, consisting of the letters 'SGP' in a bold, orange, sans-serif font. The 'P' has a small triangle at its top right corner, resembling a play button.

SGP

The background image shows a Dutch village scene. In the foreground, there are several houses with gabled roofs. One house has a red-tiled roof with a skylight, and another has a dark grey tiled roof. A brick house with white window frames is visible on the right. In the background, a traditional Dutch windmill with a white body and a dark roof stands against a grey, overcast sky. The windmill has four lattice-like sails. In the lower part of the image, a dark wooden building with a white door and a small patio with white furniture is visible.

**VERKIEZINGSPROGRAMMA SGP
ZALTBOMMEL 2018 - 2022**

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	4
1. Kernwaarden en drijfveren	6
Liefde tot God en elkaar	6
Liefde voor de dienst aan God	6
Liefde voor de dag van God	6
Liefde voor gestorven medemensen	7
Onderdak voor mensen in nood	7
Rentmeesterschap	7
2. Bestuur en ondersteuning	8
Interactie met de inwoners	8
Besturen mét de samenleving	8
Integriteit	8
Samenwerking zoeken	8
3. Veiligheid	10
Preventie	10
Politie	10
Brandweer en ambulance	11
Asielbeleid	11
Asielzoekerscentrum	11
4. Verkeer en vervoer	12
5. Economie	13
(Glas)tuinbouw	13
De economie van de toekomst	14
Visie op arbeidsmarkt	14
Zondagsrust	15
6. Onderwijs	16
Onderwijshuisvesting	16
Onderwijsachterstanden tegengaan	16
Thuiszitters	17
Leerlingenvervoer	17
Onderwijs en zorg	17

7. Sport, cultuur en recreatie	18
Sport.....	18
Cultuur.....	18
Archeologie en erfgoed	18
8. Sociaal domein	19
Jeugdzorg.....	19
Zorg en welzijn.....	19
Werk en inkomen	20
9. Volksgezondheid en milieu	21
Volksgezondheid	21
Milieu en leefomgeving	21
Beheer van openbare ruimte.....	21
Milieu en afval.....	22
Duurzame energievoorziening	22
10. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	23
Ruimtelijke ordening	23
Volkshuisvesting.....	24

Inleiding

Deze tijd kenmerkt zich misschien wel het meest door de vraag om antwoorden. Op elke vraag moet een antwoord komen. Elk probleem moet verklaard worden en er moet voorkomen worden dat het zich opnieuw voordoet. Zo valt dit verkiezingsprogramma niet te lezen. We hebben als SGP Zaltbommel geen (simpel) antwoord op alle vragen die er bij u leven. We hebben oprecht geprobeerd onze visie voor de gemeente Zaltbommel op papier te zetten.

We doen dit onder de noemer 'Goed Wonen'. Dat klinkt simpel en is het misschien ook wel. Vergeefs zult u in het verkiezingsprogramma zoeken naar prestigieuze projecten. Het gaat om een goede basis voor onze gemeente. Deze basis valt uiteen in zeven thema's:

1. Het Fundament

Hoe goed we op aarde kunnen wonen, bij God is het pas echt 'Goed Wonen'. Dat in de zin zoals de Bijbel hiervan spreekt. Gods Woord heeft zeggenschap op alle terreinen van het leven. En Gods Woord is heilzaam voor iedereen. Samengevat kunnen we verwijzen naar de woorden van de Heere Jezus die de geboden heeft samengevat in: God lief te hebben boven alles en de naaste lief te hebben als onszelf. De SGP ijvert voor een overheid die handelt overeenkomstig de christelijke normen en waarden. Hierbij past ook een conservatieve houding: behouden wat goed is. Een concreet voorbeeld hiervan op cultureel gebied is de ondersteuning van de (restanten van de) Joodse cultuur in Zaltbommel.

4

2. Veilig Wonen

We willen als SGP meer aandacht voor verkeersveiligheidsproblemen en die in een gemeente breed programma oppakken.

Het kan niet zo zijn dat spoedritten van de Ambulance in de gemeente Zaltbommel alleen in bepaalde kernen op tijd zijn. Iedereen telt hierin mee.

De rijksoverheid zet in op een inkrimping van het aantal agenten in de regio waaronder Zaltbommel valt. Dat laten we toch zomaar niet gebeuren?

3. Rustig Wonen

Zondagsrust is een Bijbels gegeven.

Recreëren (letterlijk: opnieuw scheppen) is goed. Maar dat betekent niet dat we vrije tijdseconomie als speerpunt hebben.

Grootschalig amusement (zoals een Leisure Centre of een casino) past onze gemeente niet.

4. Samen Wonen

Het omzien naar elkaar stimuleren. Maar er blijft een goed vangnet aan professionele zorg.

Zorg dat overleden dierbaren eervol begraven kunnen worden, grafrechten moeten worden verlaagd.

5. Mooi Wonen

Massaliteit zorgt voor afstand. We richten ons dan ook op kleinschaligheid. Dat betekent bouwen naar behoefte, woon-zorg complexen in kernen, zodat ouderen langer in de eigen kern kunnen blijven. Maar dat betekent ook de huidige gemeente omvang behouden en dus niet gaan voor herindeling. Verder willen we het aantal en de omvang van gemeenschappelijke regelingen beperken.

Bij mooi wonen hoort ook het wonen in een goed milieu. Dat is breed. We gaan voor een goed niveau groenonderhoud. We willen ook als goede rentmeester omgaan met onze omgeving. Ook voor de komende generatie moet het in onze gemeente mooi wonen zijn.

6. Betaalbaar Wonen

De gemeente werkt met belastinggeld dat van u afkomstig is. Dat alleen al is een hele goede reden om daar zuinig mee om te gaan. De SGP ijvert voor een overheid die zich bezig houdt met de kerntaken en niet met prestigeprojecten. Geld dat de overheid niet uitgeeft hoeft niet te worden opgehaald bij de burger. Lastenverlaging wordt nagestreefd. Lastenverzwaring is niet bespreekbaar. We willen als concreet punt dat bouwleges worden verlaagd.

7. Wonen = Werken

Waar werk is wonen mensen, waar werk verdwijnt, verdwijnen mensen. Dat is het uitgangspunt als het gaat over werk in onze gemeente.

Specifieke aandacht naar wonen en werken gaat uit naar de arbeidsmigranten in m.n. de tuinbouw. Verdeel aantallen over kernen. En sta het gebruik van voormalige agrarische bedrijfswoningen door arbeidsmigranten toe.

Is dat alles? Nee natuurlijk niet. Maar dit is wel de focus geweest bij het opstellen van het verkiezingsprogramma en daarmee de lijn voor de komende vier jaar Deo Volente. We hopen dat het u aanspreekt. U mag er ons in ieder geval op aanspreken! Namens SGP Zaltbommel,

Geert Bok
Lijsttrekker SGP Zaltbommel

André van der Linden
Voorzitter SGP Zaltbommel

1. Kernwaarden en drijfveren

De SGP is een christelijke partij. Wij baseren onze politieke visie op de Bijbel en de gereformeerde belijdenisgeschriften. De SGP staat hiervoor, want het christelijke geloof is waardevol en biedt een moreel fundament voor het leven van mensen en voor de politiek. De SGP ziet de overheid als dienaars van God, die zich inzet voor het belang van burgers.

Liefde tot God en elkaar

Liefde is het centrale thema van het christelijke geloof. We moeten God liefhebben boven alles en onze naaste liefhebben als onszelf. God wil een leven volgens christelijke normen en waarden zegenen. Dat heeft het verleden vaak bewezen. Een leven volgens christelijke normen en waarden is goed voor de gehele samenleving. Tegelijkertijd kan daardoor ieder mens tot zijn recht komen. Daarom staat de SGP voor politiek volgens de Bijbelse norm. Het christelijke geloof biedt heldere richtlijnen voor het maatschappelijke leven. In de Bijbel kunnen we lezen hoe God wil dat wij ons gedragen ten opzichte van Hem en van onze medemensen. De SGP vindt een respectvolle omgang met elkaar daarom erg belangrijk.

Concreet:

- Geen bordelen en seksinrichtingen binnen onze gemeentegrenzen;
- Vasthouden nul beleid casino's;
- Vervroegde sluitingstijden voor de horeca;
- Verbod op aanstootgevende reclame.

Liefde voor de dienst aan God

De SGP staat voor een overheid die het welzijn van burgers vanuit christelijke waarden en normen wil dienen. Godsdienstvrijheid en gewetensvrijheid zijn belangrijke waarden. Toch betekenen ze niet dat alle godsdiensten zich op dezelfde manier in de openbare ruimte kunnen uiten. De Nederlandse geschiedenis en cultuur zijn immers gestempeld door het christendom.

Concreet:

- Kerkgenootschappen actief betrekken bij maatschappelijke vraagstukken.

Liefde voor de dag van God

God heeft in Zijn wijsheid een rustdag aan de mens gegeven. Die rustdag is bedoeld om God en elkaar te dienen. De zondag is in de christelijke traditie een rustdag. Daarom is de SGP principieel tegen (sport)evenementen en winkelopenstelling op zondag. De gemeente Zaltbommel moet zorgen voor de randvoorwaarde van de zondagsrust, zodat de burger de zondag als een dag van afzondering kan gebruiken.

Ook vanuit maatschappelijk oogpunt is het belangrijk om wekelijks een rustdag te hebben. Daardoor nemen ons welzijn en onze gezondheid toe. Er is vooral vanuit de grote winkelketens druk om op zondag zoveel als mogelijk open te gaan. Dit gaat ten koste van de kleine winkels en de keuzevrijheid van werknemers.

Concreet:

- Terugdringen van het aantal koopzondagen, verruiming van zondagopening is onbespreekbaar;
- Geen dwang voor winkeliers om op zondag open te zijn;
- Geen (sport)evenementen op zondag;
- Geen subsidie voor zondagssport.

Liefde voor gestorven medemensen

De SGP is principieel voor begraven. In het graf rusten gestorvenen tot de wederkomst van Christus. Het gemeentebestuur zorgt voor voldoende, gepaste gelegenheid om te begraven.

Concreet:

- Begraafplaatsen worden goed onderhouden;
- Tarieven voor de begraafrechten bij verlening én bij verlenging hoeven niet kostendekkend te zijn en worden fors verlaagd.

Onderdak voor mensen in nood

De Bijbel geeft ons opdracht om gastvrij te zijn voor vluchtelingen en mensen in nood. De opvang van vluchtelingen moet in balans zijn met de belangen van de eigen bevolking en de draagkracht van onze gemeente niet te boven gaan.

Concreet:

- Opvang van vluchtelingen moet passen bij aard en schaal van de gemeenschap;
- Betrek het maatschappelijk middenveld en kerken bij de opvang van vluchtelingen;
- Zorg voor een zinvolle dagbesteding voor vluchtelingen;
- Waarborg de veiligheid van vluchtelingen en burgers.

Rentmeesterschap

God heeft de aarde aan de mens toevertrouwd om die te bebouwen en te bewaren. Goed rentmeesterschap is daarom belangrijk. We mogen van de vruchten van de aarde genieten, maar moeten de natuurlijke bronnen niet uitputten. We hebben als goede beheerders te zorgen voor de schepping, binnen de reikwijdte van onze gemeente.

Concreet:

- Onhaalbare doelen zijn contraproductief, we streven naar een haalbaar percentage duurzame energie;
- De gemeente láát in de eerste instantie investeren in duurzaamheid en doet dit daarnaast ook zelf.

2. Bestuur en ondersteuning

Interactie met de inwoners

Het is een paradox. Ondanks de toegenomen communicatie middelen wordt de afstand tussen gemeentebestuur en inwoners als steeds groter ervaren. Bestaande structuren waardoor gemeenteraad en college in het verleden gevoel kreeg bij de mening van inwoners staan onder druk.

Het is lastig om de kloof die er is of bij sommige onderwerpen plotseling ontstaat te overbruggen of niet te laten ontstaan. Alleen een paragraaf 'burgerparticipatie' in adviesnota's is niet genoeg. De komende jaren kan best wat creativiteit worden gebruikt bij het verkleinen van de kloof. In het besef dat hét recept ontbreekt.

Concreet:

- De gemeenteraad en het college zoeken actief contact met de inwoners en luisteren in een vroegtijdig stadium naar gevoelens en argumenten;
- De gemeenteraad gaat door met de bezoeken aan de dorps- en wijkraden, maar beperkt zich niet alleen tot de daar opgedane informatie;
- Het college en de gemeenteraad motiveren duidelijk tegenover de inwoners welke keuzes waarom worden gemaakt;
- Dorps- en wijkraden fungeren niet politiek en houden contact met inwoners als hulpmiddel voor het gemeentebestuur;
- Interactie is gediend met kleinschaligheid, wat klein kan, klein houden.

Besturen mét de samenleving

De overheid past een beperkte rol. Wat de inwoners zelf kunnen aanpakken, zal de overheid niet overnemen. Bij het uitbesteden van gemeentelijke taken aan de inwoners moet worden gezorgd voor continuïteit.

Veiligheid, leefbaarheid en professioneel zorgaanbod vormen kerntaken van de gemeente en worden niet bij de inwoners neergelegd.

Concreet:

- Het gemeentebestuur stimuleert het door inwoners uitvoeren van gemeentelijke taken maar houdt zelf grip.

Integriteit

Vaak wordt er gediscussieerd over de vraag of publieke bestuurders integer zijn of niet.

Concreet:

- Bestuurders zijn eerlijk en oprecht en verantwoorden zich.

Samenwerking zoeken

Gemeenten zijn geen eilanden. Ook de belangen van Zaltbommel overschrijden gemeentegrenzen. Daarom is samenwerking met andere gemeenten nuttig.

Gemeenten worden ongemerkt meegenomen in een trend van schaalvergroting door (gedwongen) deelname aan gemeenschappelijke regelingen. In deze vaak grote samenwerkingsverbanden sneeuwt de stem van de ene gemeente die het anders ziet vaak compleet onder.

Er is een doorgaande lijn van overheidsbeleid dat streeft naar steeds grotere gemeenten. Iedere gemeente heeft zijn eigen karakter. Daarmee onderscheidt zij zich van de omgeving. Kleinschaligheid is een streven. Onderzoeken wijzen uit dat de betrokkenheid van inwoners bij het gemeentebestuur afneemt na een herindeling.

Concreet:

- Samenwerking moet duidelijke maatschappelijke en economische voordelen hebben;
- Samenwerking wordt gezocht in vormen waarin de eigenheid van een gemeente tot uitdrukking komt;
- Het aantal en de omvang van de gemeenschappelijke regelingen wordt afgebouwd;
- Herindeling wordt afgewezen en elke stap daar naar toe is onbespreekbaar.

3. Veiligheid

Veiligheid is een van de belangrijkste zaken in onze samenleving. Burgers willen veiligheid in hun huis, in hun wijk, in het verkeer, op school en op het werk. Veiligheid is één van de kerntaken van de overheid. De politie draagt daarbij zorg voor de fysieke veiligheid. De gemeente heeft een grote verantwoordelijkheid maar staat niet alleen. Ook corporaties, instellingen, ondernemers en burgers zelf zijn verantwoordelijk voor veilig wonen, werken en reizen.

De SGP vindt het belangrijk om samen te werken aan veiligheid. Samen met partners en vrijwilligers moet het veiligheidsgevoel worden verbeterd. Inwoners en ondernemers willen steeds vaker meehelpen om criminaliteit en overlast te bestrijden. De gemeente ondersteunt initiatieven die meehelpen aan meer veiligheid.

Preventie

Preventie is het belangrijkste, daarna volgt handhaving. De gemeente straalt daadkracht uit in haar communicatie. Vandalisme, overlast en geweld tegen hulpverleners worden niet getolereerd.

Concreet:

- Bijzondere opsporingsambtenaren nemen politietaken waar en zetten zich in voor lokale prioriteiten;
- Er wordt ingezet op buurtpreventie en de ‘VeiligeBuurt’ app is aanvullend en dus niet vervangend voor het politie werk;
- Er wordt voorlichting over sociale veiligheid aan basisscholen aangeboden;
- Er is zorg beschikbaar voor jeugd en gezinnen met complexe problemen;
- Intensieve inzet op matiging van alcoholgebruik door voorlichting en controle, geen alcohol op straat.

Politie

Gemeenten krijgen steeds meer te maken met criminaliteit die hen ondermijnt. Criminaliteit verschuift van de stad naar het platteland. Specifiek voor onze gemeente schuift criminaliteit vanuit Brabant naar Gelderland. Dit uit zich onder meer in het toenemende aantal drugsafval dumpingen in onze gemeente. Tegelijk zijn er zorgwekkende berichten als het gaat over het afnemen van de politie capaciteit op het platteland. Daar bovenop wordt de komende jaren het aantal agenten in onze regionale eenheid (Oost-Nederland) met 200 agenten verkleind.

Concreet:

- Onze gemeente blijft zich actief inzetten voor uitbreiding van het aantal agenten en behoud van het politiebureau in Zaltbommel;
- Wijkagenten zijn onmisbaar in de kernen/wijken. Zij zijn zichtbaar actief en betrokken;
- De gemeenteraad bepaalt lokale prioriteiten zoals ondermijnende criminaliteit, woninginbraken en overlast van drugshandel;
- De gemeente hanteert een streng drugsbeleid en staat geen coffeeshops toe;
- Meer ruimte voor opsporing lokale criminaliteit in samenwerking met wijkagenten;
- Gemeente zet zich maximaal in voor het realiseren van de aanrijdtijd van politie;
- Aanrijdtijden van hulpdiensten worden jaarlijks in de gemeenteraad besproken.

Brandweer en ambulance

Brandweer en ambulancezorg zijn belangrijke schakels in de zorg en veiligheid voor burgers. Beide diensten zijn ondergebracht in regionale samenwerkingsverbanden, maar de gemeente moet volop aandacht aan dit thema blijven geven.

Concreet:

- Het gemeentebestuur houdt goed contact met brandweervrijwilligers en stimuleert werving van nieuwe vrijwilligers;
- De gemeente maakt zich sterk voor het behoud van alle huidige brandweerposten;
- Gemeente zet zich maximaal in voor het realiseren v.d. aanrijdtijd v.d. brandweer;
- Het gemeentebestuur legt zich er niet bij neer dat de aanrijtijden van de ambulance in m.n. de dorpen in de West-Bommelerwaard ver onder de maat is;
- Bij een ramp of crisis is de gemeente volledig voorbereid op haar taken; Voorbereiding, samenwerking en oefeningen verdienen veel aandacht.

Asielbeleid

De instroom van vluchtelingen stelt de gemeente voor uitdagingen. Er zal worden gezorgd dat er een plaats is voor statushouders. De SGP vindt dat deze nieuwe inwoners door de gemeente serieus moeten worden begeleid. Vrijwilligers kunnen helpen met werk, school en vrijetijdsbesteding. Ook de plaatselijke kerken moeten om zien naar deze inwoners met hun kinderen.

Concreet:

- Christelijke barmhartigheid voor vluchtelingen en statushouders.

Asielzoekerscentrum

Onze gemeente is in 2016 al geconfronteerd met de vraag of het bereid is tot de huisvesting van een AZC. Wat de SGP betreft spelen meerdere overwegingen daarbij een rol. Er is een plicht tot Christelijke barmhartigheid, waar we niet om heen kunnen. Maar er is ook een Bijbelse verantwoordelijkheid voor een stabiele, bestuurbare gemeente. Barmhartigheid én het verstand kunnen niet los van elkaar staan. AZC 's staan niet altijd even best bekend. Berichten over pesterijen van minderheden binnen een AZC zijn bekend. Dat moeten we nergens, maar zeker in Zaltbommel niet hebben.

Concreet:

- Handel bij de mogelijke komst van een AZC met verstand en niet overhaast;
- Heb oog voor oprechte zorgen van inwoners;
- Communiceer open en eerlijk;
- Mogelijke vestiging van een AZC lig voor de hand nabij de kern Zaltbommel, met goed OV en genoeg scholen;
- Betrek kerken, werkzaak en scholen bij begeleiding, zinvolle tijdsbesteding en scholing;
- Vraag de garantie dat Christenen vrijuit hun geloof kunnen belijden;
- Tolereer pesterijen van minderheden niet;
- Betrek en informeer de gemeenteraad blijvend:
 - Leg de behoefte voor AZC plaatsen voor aan de raad;
 - Leg de uitkomst van het onderzoek naar een locatie voor in een carrousel, zodat openbare inspraak mogelijk is;
 - Laat de gemeenteraad besluiten over een evt. definitieve locatie;
 - Maak geen misbruik van college bevoegdheid, zonder draagvlak in de gemeenteraad niet doorgaan!

4. Verkeer en vervoer

Verkeer blijft om aandacht vragen. De SGP vindt dat de belangrijke doorgaande verkeersstromen zoveel mogelijk buiten de woonkernen moeten worden geleid. Het openbaar vervoer moet op peil blijven of verbeteren. Extra fietspaden moeten worden gerealiseerd m.n. op scholierenroutes.

Concreet:

- De gemeente moet in kaart brengen welke knelpunten er op het gebied van het verkeer op dit moment zijn. Dit moet de basis vormen voor een nieuwe verkeersvisie;
- In de nieuw op te stellen verkeersvisie moet speciale aandacht zijn voor:
 - Fietsverkeer op m.n. scholierenroutes;
 - Goede en veilige ontsluiting voor (nieuwe) woonwijken;
 - Gevaarlijke kruisingen veiliger maken, bijv. door het aanleggen van rotondes;
 - Inrichting van 30 km zones.
- Verkeersmaatregelen die opgenomen zijn in het Project Inpassings Plan tuinbouw moeten zo spoedig mogelijk worden uitgevoerd;
- Als het gaat over openbaar vervoer vindt de SGP behoud van de buurtbus belangrijk en een schoolliner met voldoende capaciteit en behoorlijke frequentie;
- Lobby voor verbreding van de A2 vanaf Deil naar 's-Hertogenbosch naar minimaal vier rijstroken per richting;
- Vergroting van de capaciteit van de spoorverbinding;
- Om de geluidseffecten van het Programma Hoogfrequent Spoor te minimaliseren willen we de huidige brug voorzien van het 'Stille Brug' concept;
- Parallel aan voorgaande punt willen we inzetten op een verbreding van de spoorverbinding tussen Houten en Den Bosch.

5. Economie

Economie is een belangrijk thema. Ons hele westerse samenlevingsmodel is gebaseerd op het kapitalistische groeimodel. De SGP vindt economie belangrijk. Voor ons is de economie geen doel maar een middel. De economie is nodig om in ons levensonderhoud te voorzien. Vanuit het Bijbels perspectief van rentmeesterschap is het onze verantwoordelijkheid om de schepping niet te laten lijden onder onze drang naar welvaart. Economische resultaten worden bij voorkeur met circulaire middelen behaald.

De SGP vindt een sterke lokale economie met voldoende bedrijvigheid belangrijk. Waar werk is wonen mensen, waar werk verdwijnt, verdwijnen mensen. Dat is het uitgangspunt als het gaat over werk in onze gemeente.

Concreet:

- Bedrijven aantrekken met werkgelegenheid die past bij de beroepsbevolking;
- Ruimtelijke keuzes maken met oog voor een goede balans tussen economie, milieu en werkgelegenheid;
- Zorgen voor goede communicatie tussen de gemeente en bedrijven;
- Nieuwe bedrijventerreinen indien mogelijk circulair aanleggen.

(Glas)tuinbouw

Historisch gezien is er in de gemeente Zaltbommel een tuinbouwsector ontstaan die niet meer is weg te denken en inmiddels zeer professioneel is gaan werken. Omdat deze bedrijfstak zorgt voor werkgelegenheid en inkomen voor een groot aantal inwoners, moeten er mogelijkheden zijn om blijvend te kunnen professionaliseren. Werkgelegenheid en concurrentiekracht kunnen alleen dan in stand blijven.

Wat werkgelegenheid betreft: op dit moment is een groot gedeelte van de banen in de Bommelerwaard direct of indirect in de tuinbouwsector te vinden. Ook voor de toekomst moeten er voldoende banen blijven. Daarbij is het goed om oog te hebben op banen in het 'hogere segment'.

Wat de concurrentiekracht betreft: om concurrerend te kunnen blijven, is schaalgrootte van de bedrijven een serieus aandachtspunt. Hoewel de gemiddelde opbrengst per vierkante meter tuinbouwgrond is toegenomen, is ook de gemiddeld noodzakelijke bedrijfsgrootte toegenomen. Dat betekent dat een verkleining van het totaal beschikbare areaal een bedreiging voor de concurrentiekracht zou kunnen vormen.

De tuinbouwsector brengt echter ook neveneffecten met zich mee die niet overal gewenst zijn. Denk daarbij bijv. aan transportactiviteiten en de huisvesting van arbeidsmigranten. Een zorgvuldige inpassing in het gebied vanuit een visie op de lange termijn is belangrijk. Daarom wordt allereerst de samenwerkingsovereenkomst glastuinbouw door de SGP gesteund. We blijven uiteraard kritisch betrokken bij de invulling van deze overeenkomst.

Concreet:

- Het is belangrijk om creativiteit te tonen om ook bedrijven van tuinders in zogenaamde extensiveringsgebieden toekomstgericht te houden. Of als dit niet meer kan een goed perspectief op verplaatsing te bieden;

- Het PIP (Provinciaal inpassingsplan) mag er niet toe leiden dat vergunningverlening voor nieuwbouw in intensiveringsgebieden bemoeilijkt wordt (door bijvoorbeeld langere doorlooptijden, hogere leges);
- Innoverende, waarde toevoegende activiteiten aan het eindproduct moeten zoveel mogelijk worden toegestaan binnen de ruimte die het bestemmingsplan biedt;
- Van de gemeente mag een proactieve houding worden verwacht bij de herziening van de infrastructuur, waarbij de lasten rechtvaardig worden verdeeld;
- Bij de aanleg van de riolering (afzonderlijk voor de tuinbouw) moeten de kosten eerlijk worden verdeeld.

De economie van de toekomst

De economie ontwikkelt zich razendsnel. Het is daarom belangrijk om niet alleen vast te blijven houden aan de structuren van het heden en het verleden. We moeten op tijd de bakens verzetten en nieuwe ontwikkelingen o.m. op het gebied van tuinbouw en transport/logistiek volgen.

Concreet:

- Een constante dialoog met alle lokale bedrijven om in te kunnen spelen op de nieuwe economie;
- Toekomstgerichte innovatieve bedrijven aantrekken;
- Ruimte voor streekeconomie, onder meer door neven activiteit op agrarische bedrijven toe te staan.

Visie op arbeidsmarkt

Wij willen de lokale economie stimuleren om een sociale arbeidsmarkt met werk voor onze inwoners te creëren. Daarom verwachten wij van onze lokale bedrijven dat zij hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen. Zeker als het gaat om de tuinbouwbedrijven in onze gemeente liggen daarin nog voldoende kansen.

Niet alleen betaald werk is waardevol. De SGP vindt zorg, ondersteuning en vrijwilligerswerk even nuttige maatschappelijke bijdragen. Deze moeten daarom gestimuleerd en gewaardeerd worden.

Concreet:

- Voldoende werkgelegenheid voor alle opleidingsniveaus;
- Samenwerking met werkzaak en UWV bij het vervullen van vacatures;
- Het aanstellen van een speciale ‘accountmanager tuinbouw’ bij Werkzaak, bij voorkeur iemand die zijn sporen in de tuinbouw heeft verdiend;
- Een goed lokaal of regionaal onderwijsaanbod dat aansluit op de arbeidsmarkt;
- Vrijstelling van sollicitatieplicht voor alleen gaanden met jonge kinderen of mensen met een zieke partner.

Zondagsrust

Bij lokale economie en een sociale arbeidsmarkt hoort ook rust op zijn tijd, of beter gezegd op Zijn tijd. God heeft in Zijn wijsheid ons de zegen van een collectief rustmoment gegeven, de zondag. Een dag om Hem te dienen en te rusten van al onze arbeid. En dat is niet knellend of beperkend, want een uitgerust mens produceert en functioneert beter.

Concreet:

- De zondag als collectief rustmoment in onze economie;
- Bescherming van kleine winkeliers en werknemers die in de problemen komen door winkelpenstelling op zondag;
- Terugdringen van het aantal koopzondagen in onze gemeente;
- Verdere uitbreiding van het aantal koopzondagen in onze gemeente is onbespreekbaar.

6. Onderwijs

Goed onderwijs is erg belangrijk voor de ontwikkeling van burgers en van de samenleving. Het Rijk is verantwoordelijk voor goed onderwijs en voor toezicht op de onderwijskwaliteit. De gemeente heeft vooral een belangrijke rol bij het scheppen van goede randvoorwaarden. De gemeente heeft daarom een taak bij lokaal onderwijsbeleid, passend onderwijs, leerlingenvervoer, nieuwbouw en uitbreiding van scholen, het tegengaan van onderwijsachterstanden en toezicht op de leerplicht. Het is goed dat gemeenten zich betrokken voelen op het onderwijs in hun dorp of stad. De professionele ruimte van scholen moet daarbij voorop blijven staan. De SGP vindt de vrijheid van onderwijs absoluut leidend.

Onderwijshuisvesting

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de bekostiging van (vervangende) nieuwbouw en uitbreiding van scholen.

Concreet:

- In het integraal huisvestingsplan (IHP) beschrijven schoolbesturen en gemeenten de huisvestingvoorzieningen die nodig zijn. Daarin wordt ook gezocht naar afstemming op beleid voor leerlingenvervoer en passend onderwijs;
- Creativiteit op het gebied van passend onderwijs dichtbij huis is welkom. Budget wat niet nodig is voor leerlingvervoer als een leerling op verzoek van ouders/verzorgers in de eigen wijk of kern blijft kan prima verschoven worden naar passend onderwijs;
- Het duurzamer maken van schoolgebouwen heeft prioriteit;
- Prognoses met betrekking tot leerlingaantallen zijn goed. Maar er moet ook weer niet al te veel waarde aan gehecht. De afgelopen jaren heeft onze gemeente laten zien de voorziene lichte krimp in veel gevallen om te kunnen zetten in een licht groei;
- Scholen voor regulier onderwijs hebben vanwege passend onderwijs soms aanpassingen in huisvesting nodig. Daar moet ruimte voor zijn;
- De gemeente Zaltbommel maakt al jaren gebruik van een volledige decentralisatie van de onderwijshuisvesting. De SGP wil hier graag mee doorgaan;
- Gemeenten mogen niet 'sturen' met onderwijsgebouwen. Scholen en besturen bepalen zelf of ze samenwerken of zelfs samengaan. Een bestuur dat slechts voor één school verantwoordelijk is, is zeker niet per definitie verkeerd bezig!

Onderwijsachterstanden tegengaan

Gemeenten bieden speciale programma's aan om kinderen met een onderwijsachterstand te helpen. Ze krijgen daar ook geld van het Rijk voor. De SGP wil laaggeletterdheid en taalachterstanden effectief aanpakken. Het bevorderen van leesgedrag onder jonge kinderen is hierbij een belangrijk middel.

Concreet:

- Bij afspraken over resultaten van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) staat de inzet van scholen centraal;
- Gemeenten schrijven geen leeropbrengsten of didactische middelen, zoals een Citotoets, voor aan scholen.

Thuiszitters

Ieder kind is leerplichtig. Daarom is het onwenselijk dat er nog duizenden kinderen in Nederland thuiszitten. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor toezicht op de Leerplichtwet. De problemen met thuisblijvende kinderen zijn vaak complex. Toch wil de SGP thuiszitten zoveel mogelijk terugdringen en voorkomen. De SGP realiseert zich dat de school soms tijdelijk of definitief niet de juiste ontwikkelomgeving kan zijn. Het is dan belangrijk dat er in andere instellingen doelgericht gewerkt wordt aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren.

Concreet:

- Onderwijs en jeugdhulp moeten intensief samenwerken om thuiszitten te voorkomen. Daarbij moet oog zijn voor de complexe problemen;
- Gemeenten zorgen ervoor dat er geen wachtlijsten zijn bij zorgaanbieders die complexe problemen bij kinderen en jongeren behandelen;
- Er is goede begeleiding nodig voor leerlingen die vanuit een instelling terugkeren naar het onderwijs;
- Gemeenten houden zich bij de toetsing van het recht op vrijstelling aan de sobere kaders die de wet stelt.

Leerlingenvervoer

Gemeenten betalen onder bepaalde voorwaarden (een deel van) het vervoer van leerlingen. Dit geldt voor leerlingen die door een beperking niet zelfstandig naar een passende school kunnen of voor leerlingen die verder moeten reizen omdat er geen school met een passende identiteit in de buurt is. De SGP vindt het zogeheten 'signatuurvervoer' belangrijk. Door de komst van passend onderwijs hoeven leerlingen soms minder verder te reizen. De gemeente stelt zich royaal op en werkt voortvarend mee bij de vergoeding van leerlingenvervoer aan pleegouders. Dat geldt zeker in het kader van een maatregel van kindbescherming.

Onderwijs en zorg

Sommige leerlingen hebben naast ondersteuning in het onderwijs ook aanvullende zorg nodig. Ze kunnen zich bijvoorbeeld fysiek of mentaal niet alleen redden op school. Onderwijszorgarrangementen regelen een combinatie van onderwijs en zorg op school.

Concreet:

- Burgers mogen bij onderwijs-zorgarrangementen niet van het kastje naar de muur worden gestuurd. De overheid is een betrouwbare partner en vangnet. De gemeente zorgt vanwege de garantiefunctie van de overheid dat er altijd voldoende passend onderwijs in de openbare scholen beschikbaar is;
- Zorgaanbieders moeten passen bij de identiteit van leerlingen, ouders en school. Dat geldt niet alleen voor geïndiceerde, maar ook voor kortdurende zorg.

7. Sport, cultuur en recreatie

De SGP wil een samenleving, niet een naast-elkaarleving. Cultuur en cultuurgeschiedenis kunnen hierin een rol spelen. Dat geldt ook voor verantwoord samen recreëren en sporten.

Sport

De SGP ziet positieve kanten van sport, maar vindt ook dat sportbeoefening niet overgewaardeerd dient te worden. We willen ondersteunen door als gemeente faciliteiten en accommodaties te bieden. Recreatieve sport kan een positieve bijdrage leveren aan de vorming en gezondheid van de jeugd.

Ouderen en gehandicapten verdienen extra aandacht. Daarom ziet de SGP een rol voor de overheid in het bevorderen van breedtesport. De SGP hecht aan de zondagsrust. Daarom wordt zondagsport afgewezen. De SGP vindt het positief dat gemeentelijke sportvoorzieningen zelfstandig worden gemaakt.

Concreet:

- Aanbieden van sport, spel en gezondheid via scholen;
- Faciliteren van breedtesport;
- Geen sportevenementen op de zondag.

Cultuur

De SGP vindt cultuurbeleving heel belangrijk. Het stimuleren van sociaal-culturele activiteiten kan daar aan bijdragen. Culturele activiteiten moeten ontstaan uit particulier initiatief. De gemeente vervult daarbij wel een stimulerende en ondersteunende rol. Evenementen en cultuuruitingen moeten altijd bij de goede zeden passen. Ze mogen niet aanstootgevend zijn.

Concreet:

- Handhaving van het bibliotheekwerk;
- Scholen moeten worden ondersteund bij natuur- en cultuureducatie. Scholen moeten daarbij ruimte krijgen voor een eigen invulling die bij de identiteit van de school past.

Archeologie en erfgoed

Archeologie en erfgoed zijn verbonden met de lokale identiteit van dorp, stad en streek. Wanneer monumenten en cultuurhistorisch erfgoed worden behouden, wordt de gemeente aantrekkelijk voor inwoners en toeristen. De rijke geschiedenis moet zichtbaar zijn in de bebouwing, maar ook in de openbare ruimte en in het cultuurlandschap.

Concreet:

- Er komt speciale aandacht voor de Joodse historie in onze gemeente;
- Het monumentenbeleid wordt in samenwerking met de gemeenschap vastgesteld;
- Cultuurhistorische verenigingen worden ondersteund door de gemeente;
- Cultuurhistorisch erfgoed wordt behouden door middel van herbestemming;
- In oude en authentieke wijken en straten wordt gebouwd met oog voor de geschiedenis.

8. Sociaal domein

De SGP wil opkomen voor de zwakkeren in de samenleving. Wij willen omzien naar mensen in kwetsbare omstandigheden. Zij moeten vanuit Bijbelse naastenliefde zorg en ondersteuning of zelfs bescherming ontvangen. Allereerst door hun omgeving, kerken, scholen en andere maatschappelijke instellingen.

Jeugdzorg

Jongeren moeten gezond en veilig opgroeien tot burgers. Ze moeten vanuit een gezond verantwoordelijkheidsbesef volop meedoen in de samenleving. Daarom wil de SGP investeren in de jeugd. Er moeten goede voorzieningen en netwerken worden geboden. Daardoor is meer preventie, eerdere ondersteuning, integrale hulp en gebruik van de eigen kracht van jongeren en hun ouders mogelijk.

Sinds de oprichting van 'Veilig Thuis' is daar veel misgegaan. Dat mag niet zo blijven. De organisatie is voor heel veel mensen hun laatste strohalm.

Concreet:

- Zorgvoorzieningen moeten daadwerkelijk dicht bij de burger komen, wij willen gaan voor een wooncomplex met aanbieder van zorg in elke kern met voldoende inwoners;
- Er moet een laagdrempelig netwerk voor jeugd en gezin zijn. Dit netwerk moet actief deelnemen in sociale wijkteams, zodat het dicht bij de mensen komt en signalen vroegtijdig oppikt;
- Jeugd- en jongerenwerk moet worden ondersteund. Maatschappelijke organisaties en kerken moeten de ruimte krijgen om dit op hun eigen manier in te vullen;
- Zorgvragers in de jeugdzorg moeten keuzevrijheid hebben. Daardoor wordt rekening gehouden met de levensovertuiging van ouders en jongeren;
- Er moet zorgvuldig worden omgegaan met de financiële risico's van de decentralisatie. De kwaliteit van zorg mag niet onder druk komen te staan omdat een zo groot mogelijke korting moet worden behaald;
- Geld dat voor jeugdzorg bedoeld is, wordt ingezet voor jeugdzorg;
- Gemeenten in de regio moeten kunnen worden aangesproken als hun eigen 1^e lijns zorg niet op peil is, waardoor situaties te snel worden doorgezet naar 'Veilig Thuis'.

Zorg en welzijn

De Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) legt veel verantwoordelijkheid neer bij de burgers. De zorg is bedoeld voor (kwetsbare) medeburgers en hun leefomgeving. Daarbij biedt de gemeente ondersteuning, begeleiding en verzorging aan huis.

De SGP pleit voor een ruimhartig beleid. Er moeten voorwaarden worden gehanteerd zodat de burger zijn eigen verantwoordelijkheid neemt en solidair is met mensen met een (psychiatrische) handicap en/of langdurige zorgbehoefte.

Concreet:

- De SGP wil een optimale keuzevrijheid binnen de WMO, zodat de inwoner de hulp kan kiezen die bij hem past;
- Lokaal actieve maatschappelijke organisaties en initiatieven op het gebied van zorg en welzijn moeten ondersteund worden;
- Er moeten laagdrempelige en toegankelijke sociale wijkteams zijn, die dicht bij de mensen werken en direct ondersteuning en hulp kunnen bieden;
- Voor directe hulp en ondersteuning van hulpbehoevenden moet wijkverpleging worden ingezet;
- Vrijwilligerswerk en mantelzorg moeten worden gestimuleerd en ondersteund;

- Er moeten goede voorzieningen zijn voor psychosociale hulp. Daarbij moet er keuzevrijheid zijn, zodat kan worden gekozen voor een instelling die past bij de levensbeschouwing.

Werk en inkomen

De Bijbel besteedt veel aandacht aan werk. Al aan het begin van de schepping geeft God de opdracht om een goed beheerder en rentmeester te zijn van de aarde. Werk is en blijft dus een Goddelijke roeping. Door de zondeval kost werken wel moeite.

Voor de SGP is betaald en onbetaald werk gelijkwaardig. Niet alleen betaald werk is waardevol. Zorg, ondersteuning en vrijwilligerswerk moeten als even nuttige maatschappelijke bijdragen worden gestimuleerd en gewaardeerd. De arbeidsparticipatie moet dan ook niet met allerlei regelingen worden opgevoerd. Wel is iedereen zelf verantwoordelijk voor zijn of haar inkomen.

De SGP heeft een groot hart voor mensen die door omstandigheden niet kunnen werken. Mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt (langdurig werklozen, gehandicapten, bijstandsgerechtigden) worden door de gemeente actief geholpen. Daarbij werkt de gemeente nauw samen met werkgevers in de gemeente en regio en met de sociale werkplaatsen. Als werken onmogelijk is of als er geen werk te vinden is, moet de gemeente in een inkomen voorzien. Een uitkering is dus een vangnet, geen hangmat.

Burgers die van een wettelijk sociaal minimum moeten rondkomen, hebben het zwaar. Zij kunnen bij de SGP rekenen op een ruimhartig minimabeleid. De SGP wil alle wettelijke mogelijkheden maximaal benutten. Overbodige lokale tegemoetkomingen moeten worden teruggedrongen. Burgers moeten niet zo door allerlei regelingen gevangen worden gehouden in een uitkering omdat werken financieel minder aantrekkelijk is dan een uitkering.

Concreet:

- Samenwerking met werkzaak en UWV bij het vervullen van vacatures;
- Het aanstellen van een speciale 'accountmanager tuinbouw' bij Werkzaak, bij voorkeur iemand die zijn sporen in de tuinbouw heeft verdiend;
- Van inwoners die een uitkering ontvangen, mag een 'tegenprestatie' verwacht. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van vrijwilligerswerk op een werkervaringsplek;
- De jeugdwerkloosheid moet, in samenwerking met het bedrijfsleven, actief worden aangepakt;
- Inwoners met een arbeidsbeperking moeten in samenwerking met (speciaal) onderwijs en met het bedrijfsleven actief naar leerwerkplekken of naar een dagbesteding worden begeleid;
- Er moet een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt worden gestimuleerd en ondersteund. Dit kan onder meer door ondernemers en onderwijsinstellingen te laten samenwerken en door leerlingen actief kennis te laten maken met het regionale bedrijfsleven;
- Actieve inzet op schuldhulpverlening is nodig. Maatschappelijke organisaties die daarin actief zijn, moeten worden ondersteund;
- Maatschappelijke en kerkelijke organisaties die actief zijn op het gebied van armoedebestrijding en eenzaamheid verdienen ondersteuning;
- Onbetaald werk, zoals vrijwilligerswerk en mantelzorg, verdient een grotere waardering;
- Alleen gaanden met jonge kinderen moeten worden vrijgesteld v.d. sollicitatieplicht;
- Een armoedeval moet worden voorkomen door werken financieel aantrekkelijker te laten zijn dan een uitkering.

9. Volksgezondheid en milieu

Rentmeesterschap is een van de centrale gedachten van de SGP. We moeten goed omgaan met de schepping en de volksgezondheid. Een duurzame samenleving, waarbij kinderen en kleinkinderen niet worden belast met de negatieve effecten van onze generatie, is erg belangrijk.

Volksgezondheid

De volksgezondheid moet een punt van aanhoudende zorg van de overheid zijn. Het is voor ons belangrijk dat welvaart en welzijn met elkaar in balans zijn. Hoewel allereerst de eigen verantwoordelijkheid telt, kan de gemeentelijke overheid wat voor zijn burgers betekenen door in volksgezondheid en welzijn te investeren.

Concreet:

- Een gemeentelijk gezondheidsplan met concrete doelstellingen voor bewegen en voor het stimuleren van een gezonde levensstijl waarbij de eigen verantwoordelijkheid voorop staat;
- Aanbieden van voorlichting op scholen over bewegen, gezonde voeding en gevaren van verslaving.

Milieu en leefomgeving

We moeten zorgvuldig omgaan met de natuur. We hebben de taak om Gods goede schepping te bouwen en te bewaren. Een schoon milieu moet daarom onze aandacht hebben. Dit alles binnen de mogelijkheden die gemeenten hebben.

Concreet:

- Wateroverlast wordt bestreden door o.a. meer lokale waterberging en het verder afkoppelen van regenwater van het vuil water riool;
- Realiseren van aparte riolering voor de glastuinbouw, waardoor lozen op het oppervlaktewater niet meer gebeurt.

21

Beheer van openbare ruimte

Het is belangrijk om de leefomgeving op een goed kwaliteitsniveau te houden of te krijgen. Bij de kernbezoeken is het steevast een vaste onderwerp dat het groenonderhoud te wensen overlaat. Perfectie zal niet worden bereikt, maar het kan wel beter.

Concreet:

- Verhoging van het zogenaamde ‘kwaliteitsniveau’ groenonderhoud. Minder onkruid en beter onderhouden plantsoenen en perken;
- Bij het groenonderhoud gebruik maken van kennis en kunde van dorps-/wijkraden;
- De bestrijding van de hondenoverlast heeft prioriteit. Hondentoiletten moeten schoon gehouden worden;
- Speelterrinen en speeltoestellen moeten op een goede manier over de gemeente worden verdeeld: kinderen moeten op loopafstand kunnen spelen en bewegen.

Milieu en afval

Burgers en bedrijven produceren enorm veel afval. Daar moeten ze zich van bewust zijn. De SGP vindt dat de vervuiler betaalt.

Concreet:

- De afvalstromen moeten tegen aanvaardbare kosten voor onze inwoners optimaal worden gescheiden. Het serviceniveau moet minimaal gelijk blijven.

Duurzame energievoorziening

De vraag naar energie stijgt. We zijn rentmeester, daarom wil de SGP een actieve bijdrage leveren aan energiebesparingen. Ook willen we rendabele, duurzame energiebronnen inzetten.

Ook voor de energievoorziening geldt: de vervuiler betaalt.

Concreet:

- Gemeenten moeten zelf ook het goede voorbeeld geven door duurzame energie opwekking bij gemeentelijke gebouwen en scholen;
- Het bedrijfsleven zoals o.a. de tuinbouw moet worden gestimuleerd om duurzamer te worden;
- Inzetten op het verduurzamen van de energiebehoefte in de tuinbouw sector;
- Er moet ruimte worden gemaakt voor alternatieve energievoorziening, waarbij draagvlak een belangrijk thema is. De SGP wil plaatsing van windmolens in Munnikenland mogelijk maken;
- De subsidie verstrekking voor zonnepanelen moet worden voortgezet.

10. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Wonen en werken zijn belangrijke onderwerpen in de gemeenteraad. Daarbij is een evenwichtig woningaanbod belangrijk: daardoor wordt de gemeente aantrekkelijk voor inwoners. Er moet oog zijn voor de verhouding tussen huur- en koopwoningen en voor de verschillende prijsklassen van de koopwoningen.

Het ruimtelijk beleid van de SGP is gebaseerd op Bijbels rentmeesterschap. Als inbreiding mogelijk is, dan heeft dat de voorkeur boven uitbreiding. Verduurzaming van de ruimtelijke ordening wordt nagestreefd. Ontwikkelingen moeten passen bij de identiteit van de woonomgeving.

Wonen, leren en werken moeten integraal worden benaderd. Door werk in een regio, het gemiddelde opleidingsniveau van inwoners en de aanwezige onderwijsvoorzieningen te combineren, kunnen specifieke huisvestingsopgaves ontstaan. Ook kan zo krimp in de landelijk gebieden mogelijk bestreden worden.

Ruimtelijke ordening

De invoering van de omgevingswet is weliswaar uitgesteld, maar komt wel op gemeenten af. Initiatiefnemers moeten meer verantwoordelijkheid krijgen om draagvlak voor nieuwe bouwontwikkelingen te vinden.

Concreet:

- Het succesvolle Incidentele Particuliere Woningbouw beleid moet worden voortgezet;
- De omgevingsvisie moet worden opgesteld met maximale ruimte voor opvattingen van de gemeenteraad;
- Welstandseisen worden versoepeld of worden afgeschaft, zonder dat het belang van cultuurhistorische aspecten wordt aangetast;
- Zaltbommel heeft een aantal succesvolle bedrijventerreinen. Doorontwikkeling daarvan wordt voortvarend ter hand genomen;
- Bedrijventerreinen in de kleinere kernen zoals Gameren, Brakel en Nederhemert vormen een meerwaarde voor een kern. Tijdig worden mogelijkheden voor uitbreiding geboden;
- Leges voor m.n. kleine bouwvergunningen zijn in de gemeente Zaltbommel erg duur. De kosten moeten lager, waarbij evt. kostendekkendheid wordt losgelaten;
- Zorgvuldige planning van het aantal m² winkeloppervlakte. Uitbreiding mag niet koste gaan van andere winkels of winkelgebieden. Dat betekent dat we tegen ontwikkeling van de 'Watertoren' als winkellocatie zijn.

Volkshuisvesting

Er moet evenwicht te zijn om alle doelgroepen te kunnen laten wonen. Diversiteit en bereikbaarheid en betaalbaarheid van woningen moeten in balans zijn of in balans te worden gebracht. Ook nieuwe woonvormen verdienen de aandacht omdat de woonwensen van inwoners kunnen veranderen. Nieuwe woningen moeten zoveel mogelijk energieneutraal te worden gebouwd.

Concreet:

- Er worden met woningcoöperaties concrete afspraken gemaakt over de beschikbaarheid van voldoende (en dus meer) betaalbare huurwoningen;
- De gemeente biedt statushouders geen voorrangstatus, maar zorgt zo veel mogelijk voor passende woonruimte (al dan niet een zelfstandige woning);
- Doordat ouderen langer zelfstandig wonen, zijn actieve controle en ondersteuning vereist;
- De ontwikkeling van mantelzorgwoningen wordt maximaal ondersteund, er is een redelijke toets op de zorgbehoefte van betrokkenen.